svemin.

Till Klimat- och näringslivsdepartementet

Ert referensnummer: KN2026/01561

Stockholm den 10 november 2026

Svemins remissvar gällande promemorian ”Ett nytt system för miljösanktionsavgifter” (KN2026/01561)

Sammanfattande ställningstagande

Svemin tillstyrker i huvudsak förslagen i promemorian och ser positivt på möjligheten att bättre anpassa miljösanktionsavgifterna till överträdelsens allvar och omständigheterna i det enskilda fallet. Samtidigt behöver systemet präglas av rättssäkerhet, förutsebarhet och proportionalitet. Svemin lämnar därför synpunkter på bland annat beloppsgränserna, bedömningsgrundernas rättsliga förankring och hur företagens ekonomiska förhållanden ska beaktas när avgifterna bestäms.

Förslaget innebär att det nuvarande systemet med fasta miljösanktionsavgifter kompletteras med rörliga avgifter. Utöver möjligheten till en mer nyanserad bestämning av avgifterna finns principiella fördelar med införandet av rörliga miljösanktionsavgifter. Promemorian anger också att systemet är utformat för att underlätta genomförandet av en eventuell framtida sanktionsväxling. En sådan utveckling förutsätter dock en fortsatt tydlig gränsdragning mellan miljösanktionsavgifter och det straffrättsliga systemet. Miljösanktionsavgifter bör även fortsättningsvis användas för överträdelser som lämpar sig för ett administrativt sanktionssystem och där de omständigheter som utlöser sanktionen kan konstateras på ett enkelt, tydligt och rättssäkert sätt.

Beloppsgränser och rättssäkerhet

Enligt förslaget ska rörliga miljösanktionsavgifter som huvudregel ligga inom ett spann mellan 5 000 kronor och 5 miljoner kronor. Dessa beloppsgränser ska dock kunna frångås när det följer av EU-rätten.

Mot bakgrund av att det är fråga om sanktioner som kan uppgå till betydande belopp är det viktigt att systemet säkerställer en hög grad av rättssäkerhet och förutsebarhet. Det bör därför övervägas om det behövs ytterligare begränsningar eller rättssäkerhetsgarantier för situationer där miljösanktionsavgiften kan överstiga den generella övre beloppsgränsen om 5 miljoner kronor.

Bedömningsgrunderna bör ges en tydlig rättslig förankring

Vid bestämningen av en rörlig miljösanktionsavgift ska hänsyn bland annat tas till överträdelsens karaktär, varaktighet och omfattning, miljö- och hälsokonsekvenser, tidigare överträdelser, uppsåt eller oaktsamhet, företagets agerande efter överträdelsen, företagets finansiella ställning samt eventuell ekonomisk vinst.

Av rättssäkerhets- och förutsebarhetsskäl anser Svemin att de centrala bedömningsgrunderna för rörliga miljösanktionsavgifter bör anges direkt i lagtext. Detta är särskilt angeläget eftersom det handlar om sanktioner som kan uppgå till betydande belopp och eftersom systemet är utformat för att möjliggöra en eventuell framtida sanktionsväxling.

Den finansiella ställningen bör bedömas på relevant nivå

Företagets finansiella ställning bör inte ges en sådan betydelse att kopplingen mellan sanktionen och den faktiska överträdelsen försvagas – överträdelsens allvar måste vara den mest betydelsefulla parametern när den rörliga miljösanktionsavgiftens storlek bestäms. Promemorian anger bland annat att årsomsättningen kan användas för att bedöma ett företags finansiella ställning och att ett företag med hög årsomsättning bör kunna få en högre sanktionsavgift än ett företag med låg årsomsättning.

Ett stort företag kan omfatta flera verksamheter eller affärsområden som i sin tur består av flera enheter. Företagets samlade finansiella ställning kan därför ge en missvisande bild i förhållande till den verksamhet där överträdelsen faktiskt har skett. Vid bedömningen av den finansiella ställningen bör det därför finnas möjlighet att beakta förhållandena i den berörda verksamheten eller verksamhetsdelen, så att avgiften står i rimlig proportion till den faktiska överträdelsen och dess sammanhang.

svemin.

Beräkning av ekonomisk vinst

Svemin anser att det är en principiellt korrekt utgångspunkt att en verksamhetsutövare inte ska kunna erhålla en ekonomisk fördel genom en överträdelse. Samtidigt kan det i komplexa och integrerade industriella verksamheter vara mycket svårt att identifiera och beräkna vilken ekonomisk vinst som faktiskt har uppkommit till följd av en viss överträdelse.

Promemorian konstaterar själv att vinst endast bör beaktas om den med rimliga ansträngningar kan fastställas. Förslaget innebär samtidigt att en rörlig miljösanktionsavgift som utgångspunkt minst ska motsvara den vinst som har uppkommit, om denna kan fastställas.

Det bör föreskrivas ett uttryckligt krav på att den beslutande myndigheten, när ekonomisk vinst beaktas vid bestämningen av en miljösanktionsavgift, särskilt ska redovisa hur vinsten har identifierats, vilka antaganden som gjorts och hur beloppet har beräknats. Redovisningen ska göra det möjligt att granska beräkningen och vid behov överklaga beslutet. För att ytterligare säkerställa förutsebarhet och proportionalitet bör det, i den utsträckning EU-rätten medger det, även övervägas att införa ett särskilt tak för den del av miljösanktionsavgiften som grundas på ekonomisk vinst eller andra tydliga begränsningar för hur den ekonomiska vinsten får påverka avgiftens storlek.

Möjlighet till rättelse

För fasta miljösanktionsavgifter föreslås att den nuvarande principen behålls; en ny avgift vid en fortsatt överträdelse får endast beslutas efter att den avgiftsskyldige fått skälig tid att vidta rättelse.

Motsvarande princip bör övervägas även i fråga om rörliga miljösanktionsavgifter i de situationer där det är möjligt att vidta en rättelse. En verksamhetsutövares agerande för att snabbt rätta till en konstaterad brist bör ges tydlig betydelse i sanktionssystemet.

Stockholm datum som ovan

Maria Sunér, VD
0733-017315
maria.suner@svemin.se

Kristina Branteryd, Miljö & Hållbarhet
0720-185305
kristina.branteryd@svemin.se